

DERYA SAZAK • İtirazım Var

DERYA SAZAK Ankara 1956 doğumlu. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi 1978 mezunu. Gazeteciliğe Rüzgarlı Sokak'ta *Yeni Ulus* gazetesinde 1975 yılı sonunda muhabir olarak başladı. ANKA Ajansı'nda 1978-82 yılları arasında Parlamento muhabirliği yaptı. 1983 yılında *Milliyet* gazetesi Ankara bürosuna geçerek otuz yıl çalıştı. Sırasıyla büro şefi, Ankara temsilcisi, genel yayın yönetmeni oldu. Yirmi yıla yakın "Siyaset Günlüğü" köşesini yazdı. *Milliyet* gazetesi Erdoğan Demirören - Ali Karacan ortaklığına satıldıktan sonra 2013 yılında ikinci kez genel yayın yönetmenliğine getirildi. 2013'te "İmrah Zabitları" ve "Gezi Direnişi" haberleri nedeniyle siyasi iktidarın baskısıyla otuz yıl emek verdiği gazetesinden ayrılmak zorunda kaldı. *11 Eylül Gölgesinde Saddam* (Doğan Kitap, 2002), *Batsın Böyle Gazetecilik* (Boyut Yayıncılık, 2013) adlı iki kitabı bulunuyor. 1990-91 Körfezi Savaşı sırasında Bülent Ecevit'le gerçekleştirdiği "Saddam röportajları" uluslararası yankı uyandırmış, "Yılıın Gazetecilik Olayı" olarak ödüllendirilmişti.

İletişim Yayınları 2465 • Bugünün Kitapları 220

ISBN-13: 978-975-05-2178-2

© 2017 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Ahmet Insel

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Selahattin Sönmez, "30 Ağustos törenleri, Anıtkabir, 2016"

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

DERYA SAZAK

28 Şubat'tan 15 Temmuz'a
Darbeye, Diktaya, Medyaya

İtirazım Var

*Cezaevindeki gazeteciler, milletvekilleri
ve barış akademisyenlerine...*

İÇİNDEKİLER

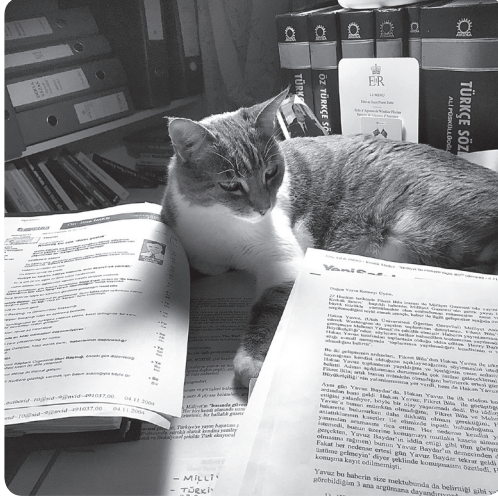
ÖNSÖZ	13
BAŞKANLIĞA DOĞRU, ELVEDA ANAYASA	19
KUVVETLER AYRILIĞI YOKSA HÜRRİYET DE YOKTUR	20
15 TEMMUZ DARBE SABAHİ.....	23
DARBENİN AKIŞINI DEĞİŞTİREN TARİHİ YAYIN	25
MECLİS BOMBALANIYOR	27
İMRALI'DAN "PARALEL DEVLET" UYARISI.....	28
15 TEMMUZ DARBE KOMİSYONU GÖREVDE	30
BRÜKSEL KAYNAKLI 15 TEMMUZ İSTİHBARAT RAPORU	53
GELECEĞE DÖNÜŞ.....	55
ERBAKAN'A YAZILAN MEKTUP.....	57
YETER SÖZ MEDYANIN PARTİSİ.....	60
ÖZAL'LI YILLARIN SONU	62
MERKEZ SAĞ VE SOLUN KOALİSYONU.....	64
LEYDİNİN TOPUK SESLERİ.....	65
SARIŞIN GÜZEL KADIN.....	66
GENELKURMAY BAŞKANI'NIN CEBİNDEKİ FOTOĞRAF.....	67
CLİNTON: "SHE IS HOT"	68
MUMCU'DAN MADIMAK'A SUİKASTLAR, KATLİAMLAR.....	69
"TEMİZ TOPLUM" KAMPANYASI VE SUSURLUK	70
SABANCI CİNAYETİ.....	70
ÇATLI İZLERİ.....	71
İTİRAFÇININ ÖLÜMÜ.....	72
10 YIL SONRA AÇIĞA ÇIKAN İSİM.....	73
ÇETE VAR DİYEN ÇETİN ALTAN'A DAVA.....	74
YÜKSELİŞ VE DÜŞÜŞ YILLARI.....	75
UĞUR MUMCU <i>MİLLİYET</i> 'TE.....	76
MİT MÜSTEŞARI KOMAN: "İÇİNİZDEN BİRİLERİ ÖLDÜRÜLECEK"	78

MUMCU'NUN ABD BÜYÜKELÇİLİĞİ'NE BAKAN ODASI.....	79
KENNEDY'DEN ÖZAL'A BİR DEVRİN SONU.....	80
SİVAS MADIMAK KATLİAMI	81
RADİKAL İSLÂMCI KALKIŞMA.....	82
AYDINLARINI YAKAN ÜLKE	82
UMUR TALU'DAN GÜLDEMİR'E <i>MİLLİYET</i> FARKI.....	83
ANITKABİR BOŞALTILDI.....	85
TANSU HANIM'IN "GAF" LARI, BASINDA DEĞİŞİM RÜZGÂRLARI	86
"MEŞİN CEKETLİ" ZAFER MUTLU	88
PATRONUN UYARISI: BIRAKIN YAKAMI.....	89
MESUT YILMAZ'IN DIŞLARI	91
YA BİTECEK YA BİTECEĞİZ. ASKERDEN "TÜRK TİPİ EL İŞARETİ"	91
ATAKÜRT YAZISI: AHMET ALTAN GİDİYOR.....	92
SEÇİM GECESİ <i>MİLLİYET</i> KALAŞNIKOVFLA TARANIYOR	94
ANAP ÖNDE ANKETİ.....	95
SEÇİM YASAĞINA RAĞMEN.....	97
BİZANS DÜŞERKEN MELEKLERİN CİNSİYETİ	98
ÖRTÜLÜ ÖDENEK'TEN 500 MİLYAR KAYIP.....	99
TANSU HANIM: HAİNLİK, YALAN.....	102
BAYKAL, ALTAN ÖYMEN'İ İSTİYOR	103
ÇAMLICA'DA DARBE UYARISI	104
MARMARA FERİBOTU KAÇIRILDI	106
KARDAK'TA SAVAŞ ÇIKARTAN HABER.....	107
KABİL'DE NECİBULLAH ASILYOR, KANLI DİYE VERMİYORUZ.....	108
ARAP BAHARI'NA DARBE	110
DARBEBE VE DARBECİLİĞE HAYIR.....	110
CAN DÜNDAR'IN SON YAZISI: ÜÇ MESLEKTAŞ.....	111
METİN GÖKTEPE CİNAYETİ	113
IŞIK YURTÇU'YA ÖZGÜRLÜK	114
MANİSALI GENÇLER VE "AL SANA ÇETE".....	115
PROMOSYON ÇILGINLIĞI.....	115
İNTERNETTE ÇAĞ ATLIYORUZ.....	116
YAŞAR KEMAL'İN ROMANINI "TEFRİKA" EDİYORUZ	118
İNCE MEMET'İN MEZARI	118
EŞKIYA, YOLLARA DÜŞÜYÜR.....	119
ÇİLLER'İN KUŞADASI'NDAKİ ÇİFTLİĞİ	119
<i>MİLLİYET</i> SPOR'U ARKA KAPAKTAN DÜŞÜRME!	120
FİKRET BİLA'NIN KAZASI	121
<i>CİNE 5</i> KAVGASI, MAÇ YAYINLARI.....	123
SOKAĞA ATILAN 30 MİLYON DOLAR.....	125
DİNÇ BİLGİN'İN YATINDA.....	126
İNGİLİZ MÜRETTEBATLI YATTAN KARTAL CEZAEVİ'NE	127
EROL AKSOY'DAN HAYALİ İHRACAT KIL KEÇİSİ.....	127
UZAN'IN <i>STAR</i> 'INDAN AYDIN DOĞAN'A BÖCEK.....	128
<i>MİLLİYET</i> 'İN KORKMAZ YİĞİT'E SATIŞI.....	128
VEDA TÖRENİ	131
ÇAKICI-KORKMAZ YİĞİT KASETİ.....	132

RAYDAN ÇIKAN BÜRO.....	134
GECE MANŞETİ DEĞİŞTİRİYORUZ.....	134
ECEVİT DEVREYE GİRİYOR.....	135
SON MANŞET, ECEVİT BAŞBAKAN.....	136
28 ŞUBAT'TA DARBESİNE HAYIR.....	137
ÇEVİK BİR: "ORAYA DA İKİ GENERAL Mİ GÖNDEREYİM?".....	140
28 ŞUBAT'TA DEVRİLMEK... ÇİLLER CEPHESİNDE DARBE GECESİ.....	141
AMERİKA VE DARBE.....	143
AYDIN DOĞAN DİRENİYOR.....	145
ANKARA TEMSİLCİSİ HEYETTEN ÇIKARILYOR, MİLLİYET'E AMBARGO.....	146
DARBE GÜNLERİNDE BRİÇ.....	147
ANDIÇLANAN GAZETECİLİK, AKIN BİRDAL SUİKASTI.....	148
28 ŞUBAT'IN KRİPTOMANLARI.....	150
OKTAY EKŞİ FACİASI VE AKIN BİRDAL VURDURULUYOR.....	150
ANDIÇ DEŞİFRE OLUYOR.....	152
AKIN BİRDAL DARBE KOMİSYONU'NDA.....	154
TAKRİR-İ SÜKÛN'DAN ANDIÇ'A.....	155
HÜRRİYET'TEN AL HABERİ.....	157
SONUN BAŞLANGICI.....	158
HRANT DİNK MİLLİYET'E "BU ÜLKEDEN GİTMEDEN ÖLÜRÜM" DİYOR.....	160
HÜRRİYET'İN SABİHA GÖKÇEN MANŞETİ.....	163
OLLI REHN VE ORHAN PAMUK İLE CİHANGİR'DE.....	164
YENİ ŞAFAK'IN MANŞETİ.....	166
10. YIL ANMASINDA RAKEL'İN ÇIĞLIĞI.....	166
SONU GELMEYEN "YANLIŞ ANLAŞILMALAR": TAHİR ELÇİ'NİN SUR'DA ÖLDÜRÜLMESİ.....	167
BİR ROL MODELİ OLARAK ERTUĞRUL ÖZKÖK: UĞUR MUMCU, İPEKÇİ GAZETECİLİĞİ MÜZEYE.....	168
HUYLU HUYUNDAN VAZGEÇMEZ: HÜRRİYET'TEN ORHAN PAMUK'A REFERANDUMDA "HAYIR" SANSÜRÜ.....	169
MESUT YILMAZ VE GÜNEŞ TANER'İ YÜCE DİVAN'A GÖNDEREN TBMM SORUŞTURMA KOMİSYONU RAPORU.....	170
PLAZALARIN EFENDİSİ AYDIN DOĞAN KİTABINDAN MİLLİYET'İN SATIŞI.....	173
KORKMAZ YİĞİT ADLI BİRİ... AYDIN DOĞAN'IN VEDA MESAJI.....	174
BODRUM'DA GERÇEKLEŞEN SATIŞ.....	176
BU İŞTE YANIK VAR!.....	177
PATRONU YİYEN DÖNEM.....	180
VE SON KASET: SATIŞ SUYA DÜŞÜYOR.....	181
AYDIN DOĞAN'IN DÖNÜŞÜ.....	182
KADDAFİ'NİN ÇADIRINDAKİ ERBAKAN.....	183
MESUT YILMAZ'A 20 MART MUHTIRASI.....	184
GÜLEN'İN PAPA ZİYARETİNDEN RAHATSIZLIK.....	185
TİFLİS GEZİSİNDE "SESSİZ FİLM" OYNAYAN BAŞBAKAN.....	185
KONUTTA BAŞBAKANA DESTEK.....	187
MESUT YILMAZ: MUHTIRAYDI!.....	188
ROMA'DA ÖCALAN RÖPORTAJI.....	189
KANAL 7: KARTEL SAVAŞLARI.....	192
AYDIN DOĞAN KUCAKLİYOR.....	195

28 ŞUBAT ORTAMINDA DEMİREL'E AMBARGO.....	196
KELKİT HAMAMI'NDA TER ATIYORUZ	198
ŞARK'I SÖYLÜYORUZ KAMPANYASI	200
DEMİREL'İN AYDIN DOĞAN'A MEKTUBU	202
BİR SANSÜR HİKÂYESİ	203
HER ŞEY Mİ 28 ŞUBAT'TA OLUR? MİLLİYET'TE TASFİYELER	206
"SOHBET ODASI", RÖPORTAJLAR	208
AKP'NİN KURULUŞU: ERDOĞAN, "BİAT DÖNEMİ BİTTİ"	209
LİDER HEGEMONYASI İSTEMİYORUZ.....	210
ABDULLAH GÜL: LAİKLİK TAYYİP BEY'İ BAĞLAR	211
NECİP FAZIL İLE NÂZİM HİKMET'İN ÇOCUKLARI.....	212
TİMSAH GÖZYAŞLARI DÖKMÜYORSANIZ... ..	213
SON FAZILCI YAZAR PAKDİL'E AKAR VE FİDAN ZİYARETİ	214
OMBUDSMAN KRİZİ: YAVUZ BAYDAR ATILYOR.....	214
HANZADE DOĞAN'IN MEKTUBU	215
OMBUDSMAN OLUYORUM.....	217
FETHULLAH GÜLEN DİZİSİNE TEPKİLER	219
BİTMEYEN KAVGA: "KAOSA KALKAN 411 EL"	221
BAŞBAKAN'A TELEFONDA AĞLAYAN GAZETE SAHİBİ.....	223
15 TEMMUZ DARBESİ SONRASI SIZAN MEHMET ALİ YALÇINDAĞ JURNALLERİ.....	225
AYDIN DOĞAN'A SARAYDAN RANDEVU	226
HÜRRİYET'İN İÇİ AHMET HAKAN.....	227
UTANÇ YAZIŞMASI: DÜŞMAN GAZETECİ	228
BAŞKANLIK REJİMİNE AÇIK DESTEK.....	229
DOĞAN'DA KAYBETTİ, TRUMP'LA KAZANDI	229
YA SEV YA TERK ET	230
AYDIN DOĞAN GİTSİN, YALÇINDAĞ GELSİN	232
SEDAT'I GÖTÜREN MANŞET: "KARARGÂH RAHATSIZ"	232
SONSÖZ: DEMOKRASİ İÇİN MEDYA İNŞASI	236
NAMİK KEMAL'İN İSYANI.....	236
GAZETECİLER VE ZAVALLILAR • FİKRET İLKİZ	239
EKLER.....	251
Ek 1 28 Şubat Medyası Patron ve Yöneticileri TBMM Darbeleri Araştırma Komisyonu'nda	253
Ek 2 Tansu Çiller Yalıda 28 Şubat'ı Anlatıyor	287
Ek 3 Erol Özkasnak: "Batı Çalışma Grubu Çevik Bir'in Fikriydi"	291
Ek 4 27 Nisan E-Muhtırası, Yaşar Büyükanıt'a Dolmabahçe Soruları	293
Ek 5 Kanal D'de Uğur Dündar'ın Çakıcı-Korkmaz Yiğit Kasetleri Üzerine Yaptığı Özel Program.....	299
Ek 6 Karadayı Savcılıkta Sorgulanıyor, Tutuklanması İsteniyor	301
Ek 7 Korkmaz Yiğit'in TBMM Soruşturma Komisyonu'nda Dinlenmesi (8.04.2004).....	305
Ek 8 Fikri Sağlar'ın TBMM Soruşturma Komisyonu'nda Dinlenmesi (20.04.2004).....	307
Ek 9 Türkbank Gensorusu ve Mesut Yılmaz Hükümeti'nin Düşürülmesi	309

Asistan kedim Fırıl'a 3 ay boyunca bilgisayar masası başında dolaşarak gece gündüz kitabın tamamlanmasına olan katkıları nedeniyle teşekkür ederim.

ÖNSÖZ

Bu kitabı neden yazdım? Öncelikle, meslekte kırk yıl aralıksız çalışmış, 1983 yazında muhabir olarak girdiği *Milliyet* gazetesinden otuz yıl sonra İmralı Zabıtları ve Gezi Direnişi haberleri nedeniyle ayrılmak zorunda kalan bir genel yayın yönetmeninin, “yazma özlemi” gibi basit bir niyete bağlamak gerekiyor kitabı.

Geçen yaz, 15 Temmuz darbe girişimi yaşanmamış olsaydı; muhtemelen yine yazmayacaktım! Bir kitap projesi vardı ama “28 Şubat postmodern darbe” sürecinde *Milliyet*'te yaşadıklarımızı temel alıyordu.

Üzerinden yirmi yıl geçmiş, yakın tarihimiz. Kenarda köşede kalmış anılar. Kavgalarımız. Günahlarımız. Daha iyi bir gazete yapma heyecanımız. Demokrasi mücadelemiz. Elimizden alınan mesleğimiz. Tutuklu meslektaşlarımız. Bıçak sırtı dengeler. Rejim tartışmaları. Darbeler, diktalar. Barış süreçleri. İç çatışmalar. Aydınların düş kırıklığı. Patlayan bombalar. Tankın üzerine çıkan insanlar. Paletlerin altında ezilenler. “Burası Türkiye” dedirten olaylar.

15 Temmuz 2016 gecesi, “artık darbeler döneminin sona erdiğine” inanılan bir ülkede nasıl oldu da, kanlı bir darbe teşebbüsü yaşandı? Ülke on dört yıldır “tek parti” yönetimi altındayken, istihbarat ve ordu iktidar gücünün sembolü halkın seçtiği cumhurbaşkanına bağlıyken!.. Ergenekon sürecinde “Kâğıttan Kaplan” denilen ordu, bir cuma gecesi Boğaz Köprüsü'nü keserek yönetime el koymayı nasıl düşleyebilir?

George Orwell'in 1984'te kurguladığı; Büyük Birader'in her şeye kadir olduğu bir düzende hiçbir bellek, yeniden yazılmış bir geçmişe, eski düşmanlıklara dayalı gerçekliklere, yeni söyleme dayanamaz. Giderek muhakeme

gücünü yitirir, ne doğru ne yanlış ayırt edilebilir hale gelir: “Geçmişin Gerçek Bakanlığı tarafından günü gününe çarpıtılması, düzenin varlığını korumak açısından Sevgi Bakanlığı’nca yürütülen baskı ve istihbarat çalışmaları kadar gereklidir.”

Günlük haber-yazı kaygısıyla olayların peşinden koşan bir gazeteci için bile, Türkiye gibi, başka ülkelerde on yıla sığabilecek gündemi biraz soluklanmadan, geçmişe dönüp bakmadan anlayıp yorumlayabilmek kolay değildir. Üzerinden yirmi yıl geçtikten sonra 28 Şubat’ı yazacağım diye yola çıkar, kendinizi 15 Temmuz darbe girişimini izlerken bulabilirsiniz!

Bu kitabın serüveni de öyle oldu. *Milliyet*’le birlikte kendi bireysel tarihimizin sayfalarında dolaşmaya başlarken, eski geçmiş, yeni gerçeklik olarak karşımıza çıkıverdi.

Nereden başlamalıydık?

Sadece 7 Haziran 2015 seçimlerinden bu yana yaşadıklarımız bile umutla umutsuzluk arasında yeterince baş döndürücü bir yolculuktu. Şaşırtıcı, ürktütücü ve korkutucuydu! Demokratik bir ülkede, sandıktan çıkan sonuçlar halkın iradesini yansıtır, hükümetler ona göre kurulur. AKP’nin oyları seçimde % 40’a düştü; parti “tek başına” iktidarı kaybetti, dört partili Meclis’te muhalefetteki partilerden CHP, MHP ve HDP ile birden çok koalisyon seçeneği doğdu. O günkü şartlara uygun olan “Büyük Koalisyon”du. AKP ve CHP’nin geniş tabanlı bir hükümet kurmasıydı. İstenmedi.

MHP lideri Devlet Bahçeli de, “Başbakanlık” dahil tüm seçeneklere kapıyı kapatınca, 1 Kasım’da yeniden seçime gidildi. Ve AKP 7 Haziran’da kaybettiği iktidarı yeniden kazandı! İki seçim arasında patlayan bombalar etkili oldu. “İstikrar” kazandı.

Ondan sonra yaşananlara bakalım: Güneydoğu’da hendek savaşları, Sur’da, Cizre’de, Batman’da, Nusaybin’de, Yüksekova’da tankların kuşatması altında Suriye’ye dönen, Halep’leşen kentler. Suruç’ta, Diyarbakır’da, Ankara Garı’nda, Genelkurmay kavşağında patlayan bombalar. Atatürk Havaalanı’nı, Beşiktaş Stadyumu’nu hedef alan terör saldırıları. Rusya Büyükelçisi’ne suikast. Yılbaşı gecesi Reina katliamı. Masum sivillerin ölümü, asker polis şehitler. Ve 15-16 Temmuz’da yaşanan kanlı darbenin bastırılması. İki yüzden fazla can kaybı! Marmaris’te tatilde olan Cumhurbaşkanı’nı öldürme timi. Tarihinde ilk kez Meclis’in darbeciler tarafından bombalanması. Ve hedeftteki üç “terör örgütü”: FETÖ, PKK, DEAŞ.

Bunca olaya can dayanmaz!

Türkiye aımdı bir anayasa değişikliğine gidiyor. AKP-MHP (Türk-İslam sentezli) “başkanlık rejimi”ne! Baharda OHAL altında yapılacak referandumu... 7 Haziran seçim kampanyasında % 13’le Meclis’e girmiş, “Seni Başkan yaptıracağız,” diyen HDP Eş Genel Başkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksek-

dağ'la (milletvekilliği de düşürüldü) birlikte, 10'dan fazla milletvekilinin, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Gülten Kışanak'ın cezaevinde olduğu, Mardin Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Türk'ün tutuklanıp serbest bırakıldığı, Güneydoğu'da seçilmiş belediyelerin "kayyımlar" tarafından yönetildiği ortamda "başkanlığa" geçeceğiz. *Die Welt* muhabiri Deniz Yücel dahil 155 gazeteci yazar tutuklu. 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında, AB müzakere sürecinde, Kürt sorununun barışçı çözümünde, "askerî vesayet"i kaldırma, "sivilleşme", Ergenekon ve Balyoz davalarında, anayasa reformlarında "yetmez ama evet" diyerek AKP'ye destek olan gazetecilerin büyük bölümü cezaevinde.

Kimler yok ki? 28 Şubat'ta andıçlanan Ahmet, Mehmet Altanlar. Nazlı Ilıcak, Şahin Alpay, Ali Bulaç; yolu Cemaat'le bir şekilde kesişen aydınlar, akademisyenler. MİT turları haberini verdikten sonra Erdem Gül ile dört ay cezaevinde kalan, Çağlayan Adliyesi önünde suikast hedefi olan, can güvenliği kaygısıyla yurtdışına çıkmak zorunda kalan Can Dündar'dan sonra tutuklanan *Cumhuriyet* gazetesi yönetici ve yazarları. Murat Sabuncu, Kadri Gürsel, Musa Kart'la birlikte on *Cumhuriyet*'çi. Serbest bırakılan Aydın Engin, Hikmet Çetinkaya. Son olarak tutuklanan Ahmet Şık. Kapanan gazete ve televizyon kanalları, haber ajansları, internet siteleri. Tutuklanan gazetecilik. İşsizler ordusu. Havuzdan beslenen, ekranlardan taşan tetikçilik, jurnalcılık. 28 Şubat süreci mağduriyetlerini mumla aratan ağır bir tasfiye süreci. Yok sayma, yok etme. Teslim alma. Medyayı çökertme! Muhalif olanı susturma. Bir günde 330 akademisyeni, barış bildirisine imza atan hocaları üniversiteden ihraç etme!

Kitabı asıl bu nedenlerle, eski gerçekler "unutulmasın" diye yazdım. Bellekler silinmesin, hatırlansın, yeni gerçekler sorgulansın istedim. Beş yıl, on yıl, yirmi yıl, otuz yıl, kırk yıl önceye giderek anımsayalım ki, Gerçekler Bakanlığı'nın "yalanları" dünyaya hâkim olmasın! Yazalım, çizelim, fikirlerimizi özgürce ifade edelim ki, Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar* romanındaki "İnsanlık öldü!" haberine karşı, vicdanlarımızı harekete geçirebilelim, "Hayır ölmedi, insanlık ölür mü?" diyebilelim.

Milattan önceye gitmeyelim. 1 Şubat 2009. Aya İrini Müzesi. Başbakan Tayyip Erdoğan Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nü düzenlenen törende gazeteci yazar Çetin Altan'a veriyor. Şu sözlerle: "Eleştiriye tahammül olmadan yol alamayız. Söz olmadan, yazı ve fikir olmadan uygarlık iddiamızı gerçekleştiremeyiz. Farklı düşünmek asla birbirimizi anlamaya, en azından anlama çabasına mani olmamalıdır. Demokrasinin temeli tahammül duygusudur. Eleştirel bakışı kastediyorum, ancak hakaret demiyorum. Farklılıklar arasında diyalogun geçerli olmasıdır. Bugün mutlulukla ifade ediyorum ki, Türkiye artık ne Çetin Altan'ı 300 kez mahkeme kapılarına çağıran ve düşüncelyi mahkûm eden bir Türkiye'dir ne de Nâzım Hikmet'i on iki yıl boyunca hapisanelerde tutan bir Türkiye'dir."

Erdoğan kürsüden bunları söylerken, Çetin Altan'ın oğulları da dinleyiciler arasındaydı. Altan kardeşler, 15 Temmuz darbe teşebbüsüne “subliminal iştirak”ten şimdi Silivri Cezaevi'ndeler. Ahmet Altan, “*Tarafı Taraf yapan*” unutulmaz manşetlerin yayın yönetmeniydi: Dağlıca, Aktütün Baskını, Paşasının Başbakanı, AKP ve Gülen'i Bitirme Planı, Kafes, Balyoz Darbe Planı, Ergenekon. *Taraf* “askerî vesayet”e karşı cephe açmıştı. İktidar, o dönemde gücünü Cemaat'ten alıyor, ordu emniyet ve yargıdaki yapılanmadan sızan, sızdırılan bilgi-belgeler, sonunda Genelkurmay Başkanı'nın tutuklanmasına dek giden davalarla ordudan gelecek olası darbelere karşı mukavemet oluşturuyordu.

Bu ittifak 2011 seçimlerinden sonra çatırdamaya başladı, dersaneler krizi ve 17-25 Aralık rüşvet ve yolsuzluk operasyonu da dağıldı. Tuzla buz oldu! Eski dostlar, düşman olmuştu. Gerçekler Bakanlığı eski kayıtları silip, belleği yeniden oluşturmak üzere harekete geçti. Bunun adı darbeydi! 2014 başından itibaren artık, devletteki “paralel yapılanmadan”, “FETÖ'cü darbeciler”den söz edilir oldu. Askerî vesayetın sona erdirilmesi adına açılan davalara da “kumpas” denildi.

15 Temmuz'da FETÖ'cüler bu kez tanklarıyla, uçaklarıyla darbeye kalkıştılar. Onca yıldır başbakanları, cumhurbaşkanlarını uyaran ordu hazırlıksız yakalanmıştı. Erdoğan ise Marmaris'teydi. Tarih tekerrür etmiş, 12 Mart'ı, 12 Eylül askerî darbesini Başbakan'a haber vermeyen MİT, saat 16'da aldığı istihbaratı Hakan Fidan'ın Hulusi Akar'ı ziyaretiyle Genelkurmay Başkanı'yla paylaşmış, nedense Başbakan ve Cumhurbaşkanı'na haber vermemişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, haberi “enişte”sinden alacaktı!

MİT Müsteşarı Hakan Fidan, Cumhurbaşkanı'nın en güvendiği kişilerin başında geliyordu. 7 Haziran seçimlerinde Davutoğlu tarafından milletvekilliği önerildiğinde, MİT'in başında kalması için Erdoğan tarafından bizzat ikna edilmişti. Ne oldu da MİT, “darbeyi haber alamadı?” Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, karargâhta rehin düşme pahasına MİT'ten gelen istihbaratı önce kuvvet komutanlarıyla ardından da Başbakan ve Cumhurbaşkanı'yla paylaşmadı.

Darbe girişimi, meydanlara, köprülere çıkan halkın, tankların üzerine çıkmasıyla ve ordunun darbeciler tarafından teslim alınamayan unsurları tarafından önlenemese, Türkiye 16 Temmuz'da nasıl bir sabaha uyanacaktı? Her on yılda bir olduğu gibi, yine “tank sesiyle uyanmış”, iktidarın darbeye devrildiği bir Türkiye mi olacaktı? O gece Erdoğan'ın *CNN Türk* ekranlarından, Hande Fırat'a “Face time”dan bağlanarak, halkı meydanlara çıkmaya çağırması, eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün “Burası Latin Amerika ülkesi mi, Afrika ülkesi mi?” diye tepki göstermesi, iktidar ve muhalefetin gece yarısından sonra Meclis'i açması, medyanın demokrasiden yana tavır almasıyla

darbe utancından kurtulduk. Gerçi kan döküldü, 200'den fazla kurban verdik ama sonuçta demokrasi kazandı!

İlginçtir. 2009 sonbaharında Ankara'da Islak İmza, Lav silahları gibi operasyonlar nedeniyle "darbe" söylentilerinin öne çıktığı günlerde, TRT'de yaptığımız Politik Açılım programında Başbakan Erdoğan'ı konuk etmiştik. Erdoğan, "Türkiye'de bir darbenin eşliğinde çalıştığımız hissiyatı var mı?" sorusu üzerine şöyle diyecekti: "Asla düşünmedim. Böyle bir siyasetin içerisinde ne politika yaparım ne devleti yönetirim. Bundan önce olduğu gibi kalkıp bırakıp gitmem. Gereğini yaparım."

Erdoğan, bu söyleşiden yedi yıl sonra, üstelik cumhurbaşkanı olduğu sırada darbeye karşılaşacak ve ölümü göze alarak döndüğü İstanbul'da gereğini yapacaktı. Darbenin henüz bastırılmadığı gece yarısı, Erdoğan kameralar karşısında halka şöyle seslenecekti: "Şu anda yapılan bir ihanet, bir ayaklanma hareketidir. Bedelini çok ağır ödeyecekler. (...) Bunu yapanlar Pensilvanya'dan talimat alıyorlar. Her olanda hayır vardır anlayışından hareketle, eninde sonunda bu çıkış, bu hareket Allah'ın bize büyük bir lütfu. Neden büyük bir lütfu, çünkü tertemiz olması gereken Silahlı Kuvvetlerimizin temizlenmesine vesile olacak bir harekettir. Ağustos başında Yüksek Askeri Şura toplantısı var ve bunun öncesinde böyle bir adım atılmış olması manidardır. Türkiye'de şu anda milletin oylarıyla seçilmiş bir iktidar, cumhurbaşkanı vardır. Bizler görevimizin başındayız. Sonuna kadar da görevimizi yürüteceğiz, işgalcilere ülkemizi asla bırakmayacağız. Sonu iyi olacak."

Bütün bunların sorumlusu, "Bitsin artık bu hasret," diye, neredeyse yollarına gül dökerek memlekete çağrılan okyanus ötesindeki Cemaat lideri Fetullah Gülen ise, keşke yüzlerce insan ölmeden, binlerce insan tutuklanmadan, on binlerce insan işinden gücünden olmadan, "üst aklın hizmetinde", "FETÖ" diye anılmadan "Hocaefendi günleri"nde ülkesine dönseydi. Şimdi darbeye teşebbüs eden "terör örgütü" lideri olarak ABD'den "suçlu" olarak getirilmek isteniyor. Yargılanmak üzere!

Kitapta, 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili TBMM'de kurulan Araştırma Komisyonu'nda dinlenen askerî ve sivil yöneticilerin "o gece"ye ilişkin tanıklıklarına da yer veriyoruz. Akıncılar Üssü'nden yönetilen darbe sanıklarıyla ilgili "ana dava" açılmadı! Meclis Komisyonu, Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'ın rehin alındığı, kuvvet komutanlarından haber alınmayan gece, "darbenin akışını değiştiren" Birinci Ordu Komutanı Ümit Dündar başta olmak üzere bazı kilit isimleri dinledi. "Yurtta Sulh Konseyi" adlı cunta nasıl kuruldu, lideri kimdi? MİT'le Genelkurmay arasındaki 4-5 saatlik mesai de neler oldu? Hâlâ karanlıkta çok soru ve boşluklar var!

Bunların bir kısmı mahkemede aydınlanacaktır. Tarihe not düşmek adına önemli gördüğümüz komisyon zabıtlarından özetleri kitaba aldık. MİT Müs-

teşarı Hakan Fidan ile Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar'ın Meclis'e gelmeyecek yazılı açıklamayla yetinecek olmaları eksiklik.

Kitap, 28 Şubat 1997 "postmodern darbesi"nin yirminci yılında, medya ve demokrasi tarihimizin tartışmalı dönemlerine de ışık tutuyor. TBMM Darbeleri Araştırma Komisyonu'nun 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat, 27 Nisan e-muhıtra dönemleriyle ilgili raporunda yazılı tartışmalara uzanıyor. Dönemin siyasi, askerî, medya aktörleri üzerinden altmış yıllık "demokrasi ve darbeler tarihinin" arka planını sunuyor. 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından düzenlenen 30 Ağustos törenlerinin fotoğrafları altmış yıllık bu tarihin neresinde olduğumuzu gösteriyor. Törende ilk kez, Anıtka-bir törenlerine katılan subay, astsubay ve diğer askerler ile cumhurbaşkanı-nın bulunduğu kortej arasında Cumhurbaşkanlığı'na bağlı özel harekât polisleri ellerinde ağır silahlarla önlem aldı. Bu çarpıcı fotoğrafın hem yaşanan tarihi özetlediği hem de geleceği işaret ettiği için kapakta yer alması gerektiğini düşündüm.

Milliyet özelinde ise, otuz yıllık anılardan kesitler var. 1990'ların yükselen sektörü medyada, gruplar arasındaki rekabet, iktidar muhalefet kavgaları, güç savaşları, dönemin güçlü isimleri. Aydın Doğan'dan Dinç Bilgin'e, Ertuğrul Özkök'ten Zafer Mutlu'ya, Mehmet Ali Yalçındağ'a en üsttekiler. Kazananlar, kaybedenler. *Milliyet*'in Korkmaz Yiğit'e satılışının öyküsü! Demirörenlere gidişi!

Keşke Aydın Doğan, beş milyarlık vergi baskısıyla *Milliyet*'i yok pahasına elden çıkarmak yerine, gazeteyi çalışanlara devretmiş olsaydı. Babıali'ye kırk yılın sonunda mesleğin asaletine uyan bir miras bırakmış olurdu. *Milliyet* şimdi, dönemin başbakanına telefon açarak kadrosunu jurnalleyen, sonra da "Ben bu gazeteyi kimin için aldım?" diye ağlayan bir patronun elinde, suikasta kurban giden Abdi İpekçi'nin gazetesi olmaktan epeydir çıkmış durumda! Sezen Aksu'nun şarkısındaki gibi, belki, "masum değiliz hiçbiri-miz" ama ömrümüzü verdiğimiz *Milliyet*'i kırk yıllık okur sadakatiyle bayiden alabilmeliydik. Tabii ki "basında güven" ilkesi uyarınca, olayları karartmadığına inanarak.

O *Milliyet* tarih oldu!

Mart 2017, Beykoz

BAŞKANLIĞA DOĞRU, ELVEDA ANAYASA

Türkiye şimdi tarihin yeni bir eşiğinde. Anayasa değişikliğiyle, Prof. Kemal Gözler'in deyiimiyle, "Elveda kuvvetler ayrılığı, elveda anayasa," demeye hazırlanıyor. 2016 yazında darbecilerin bombaladığı Gazi Meclis, "yetkilerini" cumhurbaşkanlığı sistemi görünömlü başkanlık rejimine büyük ölçüde devretmeye hazırlanıyor. Darbenin bastırılmasından sonra "Yenikapı ruhu" ile iktidar ve muhalefet demokrasiyi güçlendirmeye çalışırken, Devlet Bahçeli'nin "makas değiştirme"yle gündem birdenbire başkanlığa döndü!

Bahçeli anlaşılmaz şekilde, Tayyip Erdoğan'ı "tek adam" olmaya yönlendirdi. Türkiye Cumhuriyeti yüzüncü yıla doğru, parlamenter sistemin gereği meclisten çıkan hükümetler yerine, beş yılda bir seçilecek cumhurbaşkanlarınca yönetilecek. Hükümet, dolayısıyla başbakan olmayacak. Bakanları, meclis dışından cumhurbaşkanı atayacak. Bütçeyi o sunacak! Meclisi feshedebilecek. OHAL ilan kararnameleri çıkartacak. Rektörlele, yargıçları atayacak. Üstelik "partili cumhurbaşkanı" olarak bu yetkilele kullanacak. Türkiye, 1930-40'larda olduğu gibi, "tek parti, tek şef" dönemine dönüyor.

Uludağ Üniversitesi'nden Prof. Kemal Gözler, "Anayasa değişikliği teklifinin asıl hedefinin başkanlık sistemi veya Türk tipi başkanlık sistemi kurmak değil, Türkiye'de bir kuvvetler birliği kurmak" olduğunu savunuyor.